

fabrikanten! Maar zij kenden ze niet en het duurde twee weken voordat hun klacht Londen bereikte (op de trage en gebrekkige verbindingen komen wij nog terug).

In maart '45, toen onder het Militair Gezag al sinds november '44 een Centraal Transportbureau functioneerde, merkte een officier van de staf Militair Gezag die bij het bureau op inspectiebezoek was geweest, in zijn rapport 'geheel terzijde' op,

'dat bij het hele Centraal Transportbureau nog niemand ooit van het bestaan of de inhoud van het Besluit bezettingsmaatregelen had gehoord, zodat nu al maanden lang rustig wordt doorgewerkt op basis van ingetrokken of geschorste regelingen. Het schijnt dat dit niet alleen hier geschiedt, doch dat ook verscheidene andere instanties zich hieraan schuldig maken. Het ware wellicht wenselijk, aan de inhoud van het Besluit bezettingsmaatregelen grotere bekendheid te geven'¹ —

dat besluit, vastgesteld op 17 september '44, somde 61 in bezet Nederland afgekondigde verordeningen op welke 'geacht (werden) nimmer van kracht te zijn geweest', 423 welke buiten werking traden, en 284 (hoofdzakelijk regelingen op economisch gebied) welke 'voorlopig gehandhaafd' werden. Geen eenvoudige materie! Neen, maar als de overheidsorganen al niet wisten waaraan zij zich te houden hadden, hoe kon de burgerij dat dan weten? Het was wel onvermijdelijk dat de ondoorzichtigheid van het beleid zowel van de regering als van het Militair Gezag er toe bijdroeg dat velen het gevoel kregen, met een ruime mate van willekeur te worden bestuurd. Eigenlijk stond voor de burgerij maar één ding vast: het Militair Gezag was de baas.

★

Dat de regering het gezag onder de bijzondere staat van beleg volledig en exclusief had toevertrouwd aan uit Londen komende functionarissen, was een bittere teleurstelling met name voor de commandanten van de Ordedienst die er, conform de aanwijzingen welke Six van '42 af had doen uitgaan, op rekenden dat *zij* met de uitoefening van het militair gezag zouden worden belast en die op grond daarvan tal van voorberei-

¹ 'Reisverslag van luitenant Laverge', 12 maart 1945 (MG, Staf, Sectie II, 1216).